

Czy Twoja Firma jest gotowa na drugą falę COVID-19?

Audyt wewnętrzny i główne ryzyka w organizacji które zyskały na znaczeniu w wyniku pandemii COVID-19

Wrzesień 2020

Czy plan audytu wewnętrznego na 2020 rok przyjęty w Twojej organizacji uwzględnia zmiany związane z COVID-19?

Z dużą dozą pewności można stwierdzić, iż żaden plan audytu opracowany jeszcze pod koniec 2019 roku nie brał pod uwagę możliwości zaistnienia sytuacji nadzwyczajnej jaką jest pandemia COVID-19. W jej obliczu **wiele ryzyk, które wcześniej wydawały się mało istotne, nabrały dużo większego znaczenia dla organizacji**. Zarządzający audytem wewnętrznym powinien przeanalizować oraz przedyskutować z Komitetem Audytu lub Radą Nadzorczą, **czy w bieżącej sytuacji plany audytu na 2020 rok nie wymagają znaczącej aktualizacji**. To jest o tyle ważne, że na horyzoncie nie widać żadnych oznak, że ten nadzwyczajny stan szybko się skończy. Co więcej w mediach na każdym kroku mówi się o jeszcze większym natężeniu zachorowań w okresie jesienno zimowym.

Zgodnie ze standardem 2010 Międzynarodowych Standardów Praktyki Zawodowej Audytu Wewnętrznego plan audytu wewnętrznego w organizacji powinien być oparty na ocenie szeroko pojętego ryzyka, dokonywanej przynajmniej raz w roku.

Oparcie planu audytu na ocenie ryzyka zapewnia odpowiednią alokację zasobów dostępnych w departamencie oraz pozwala na skoncentrowanie się realizacji zadań w najbardziej istotnych lub wrażliwych dla organizacji obszarach, w tym w szczególności do zapewnienia ciągłości działalności.

Co może pójść nie tak?

Przygotowaliśmy dla Państwa krótki opis ryzyk, które na skutek pandemii COVID-19, naszym zdaniem, stały się bardziej istotne w większości organizacji. Prezentujemy także uzasadnienie naszego toku rozumowania.

Proponowane działania powinny mieć w głównej mierze charakter prewencyjno-zapobiegawczy oraz być ukierunkowane na przyszłość. Analogicznie jak w przypadku każdej pandemii – lepiej zapobiegać, niż leczyć.

Naszym zdaniem zadania ukierunkowane na przyszłość dają w tym przypadku najwięcej wartości dodanej oraz potencjalnych korzyści dla jednostki.

Na co należy potencjalnie zwrócić uwagę?

#1 - **Plany na wypadek sytuacji kryzysowej** są często pomijanym obszarem zarządzania jednostką, ze względu na niskie prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzeń powodujących zagrożenie kontynuacji działania organizacji.

Jak pokazały ostatnie wydarzenia obszar ten nie powinien być ignorowany.

POTENCJALNE RYZYKO

Brak przygotowanych planów działania dla możliwych scenariuszy rozwoju pandemii powoduje **konieczność działania ad-hoc**, co przekłada się na obniżoną efektywność działań w razie sytuacji kryzysowej.

KOMENTARZ

Istnieje duża niepewność co do tego, jak potoczy się rozwój wypadków. Jednostka powinna być gotowa do działania na wypadek zaistnienia **różnych możliwych scenariuszy wydarzeń** (m.in. druga fala zachorowań, powrót oraz intensyfikacja obostrzeń sanitarnych, kryzys w branży, niedostępność kluczowego personelu).

Na co należy potencjalnie zwrócić uwagę?

#2 - Funkcjonowanie jednostki w czasach pandemii niesie ze sobą konieczność spełnienia **dodatkowych wymogów sanitarnych**.

Bezpieczeństwo pracowników i klientów powinno być na pierwszym miejscu.

POTENCJALNE RYZYKO

Brak spełnienia wymogów sanitarnych wynikających z rozporządzeń rządowych oraz wewnętrznych regulacji firmy przekłada się na **podwyższone ryzyko zachorowania lub niedostępności kluczowego personelu**.

KOMENTARZ

Niespełnienie wymogów sanitarnych może przełożyć się na podwyższone ryzyko zachorowania pracowników i klientów, niedostępność kluczowych dla jednostki osób, spraw sądowych wytoczonych przeciwko jednostce, kary administracyjne za niespełnienie wymogów.

Na co należy potencjalnie zwrócić uwagę?

#3 - Kwestie **bezpieczeństwa informacji** zyskują na znaczeniu w dobie rewolucji cyfrowej. Pandemia jedynie przyspieszyła ten proces jeszcze bardziej.

POTENCJALNE RYZYKO

Podwyższone ryzyko dotyczące bezpieczeństwa informacji wynikające m.in z szerokiego zastosowania **pracy zdalnej**.

KOMENTARZ

Popularyzacja pracy zdalnej daje jednostce wymierne korzyści, ale także powoduje wzrost ryzyka dotyczącego szeroko pojętego cyberbezpieczeństwa.

Kwestie bezpieczeństwa informacji powinny być traktowane przez kierownictwo jednostki zawsze w sposób priorytetowy.

Na co należy potencjalnie zwrócić uwagę?

#4 - Ryzyko oszustwa występuje zawsze, a **zmiany i uproszczenia w procesach wewnętrznych** na skutek pandemii mogą powodować wystąpienie dodatkowych czynników „fraudogennych”.

POTENCJALNE RYZYKO

Zmiany i uproszczenia w procesach mogą przełożyć się na zaistnienie dodatkowych możliwości (opportunities) oraz przesłanek dla pracowników (incentives) do **działań na szkodę firmy**.

KOMENTARZ

Sytuacja, w której się znajdujemy, może przełożyć się na podwyższone ryzyko działania na szkodę firmy przez pracowników. Zmiany w procesach mogą umożliwiać takie działania, a **pracownicy mogą mieć dodatkową motywację, by je podejmować** (obniżone wynagrodzenie, utrata „bonusów” i premii, niepewność co do przyszłości firmy, niepewność w kwestii dalszego zatrudnienia, poczucie niesprawiedliwości)

Na co należy potencjalnie zwrócić uwagę?

#5 - Komunikacja to podstawa – każdy z nas czuje się niepewnie w przypadku braku wystarczającej ilości informacji od przełożonego lub kierownictwa. Należy dopilnować, by praca zdalna nie przełożyła się na spadek efektywności pracowników. Informacje dotyczące wymogów sanitarnych w miejscu pracy powinny być komunikowane jasno i priorytetowo.

POTENCJALNE RYZYKO

Niejasny i nieformalny sposób komunikacji wymogów związanych z zagrożeniem pandemicznym przekłada się na niepożądane z punktu widzenia organizacji zachowania pracowników. Praca zdalna przekłada się na **spadek efektywności pracowników**.

KOMENTARZ

Brak skutecznej komunikacji ze strony jednostki może mieć istotny wpływ na występowanie niepożądanych zachowań wśród pracowników jednostki oraz wzrost poczucia niepewności co do przyszłości. W niektórych departamentach **bieżący monitoring wyników** osób pracujących zdalnie może być kluczowy dla osiągnięcia założonych przez organizację celów.

Na co należy potencjalnie zwrócić uwagę?

#6 - Utrzymanie właściwie działającego łańcucha dostaw jest szczególnie ważne w sytuacji pandemii. Zaprojektowanie procesu powinno zapewniać odpowiedni nadzór nad poziomem zatowarowania jednostki.

POTENCJALNE RYZYKO

Współpraca z nierzetelnymi dostawcami przekłada się na **ryzyko wystąpienia opóźnień** w dostawach, a tym samym w realizacji zleceń produkcyjnych/sprzedazowych przez jednostkę.

Z drugiej strony skutki pandemii mogą dotknąć nawet, dotychczas, bardzo rzetelnego dostawcę.

KOMENTARZ

Brak płynności dostaw materiałów i towarów jest jednym z kluczowych ryzyk dla utrzymania ciągłości produkcji i sprzedaży, a co za tym idzie osiągnięcia wpływów z podstawowej działalności operacyjnej jednostki.

Na co należy potencjalnie zwrócić uwagę?

#7 - Pandemia ma wpływ na całe sektory gospodarki – **sprzedaż z wykorzystaniem kredytu kupieckiego** stała się znacznie bardziej „niebezpieczna” z powodu zwiększonego ryzyka niewypłacalności odbiorców.

POTENCJALNE RYZYKO

Sprzedaż do podmiotów o wątpliwej sytuacji finansowej powoduje **problemy z odzyskaniem wierzytelności** i pogarsza sytuację płynnościową jednostki.

KOMENTARZ

Ryzyko kredytowe uległo istotnemu zwiększeniu na skutek pandemii.

Zapewnienie regularności wpływów środków pieniężnych od odbiorców jednostki jest absolutnie kluczowym zadaniem dla jednostki.

Na co należy potencjalnie zwrócić uwagę?

#8 - Jednostka powinna wykorzystać **środki dostępne w ramach programów pomocowych**. Odpowiedzialność za związane z tym analizy powinna być jasno określona i przydzielona kompetentnemu zespołowi w ramach organizacji.

POTENCJALNE RYZYKO

Utracone korzyści na skutek nieskorzystania z dostępnych form rządowej pomocy.

KOMENTARZ

Zapisy w “tarczach antykryzysowych” zmieniają się prawie z dnia na dzień - audytor wewnętrzny powinien przyrzeć się, **w jaki sposób jednostka monitoruje możliwość uzyskania rządowego wsparcia** oraz spełnienie wymogów z nim związanych.

Na co należy potencjalnie zwrócić uwagę?

#9 - Sprawozdania finansowe powinny rzetelnie informować odbiorców o sytuacji finansowej jednostki. Skuteczny system kontroli wewnętrznej nad sprawozdawczością finansową pomaga osiągnąć ten cel.

Dodatkowe trudności spowodowane pandemią nie mogą przełożyć się na **zniekształcenia danych finansowych**.

POTENCJALNE RYZYKO

Ryzyko zniekształcenia bądź ujęcia niewystarczających ujawnień i informacji w sprawozdawczości finansowej na skutek zmian spowodowanych pandemią.

KOMENTARZ

Sprawozdania finansowe są dla inwestora podstawowym źródłem informacji o sytuacji finansowej jednostki.

Skutecznie działające mechanizmy kontrolne powinny brać pod uwagę zmiany otoczenia jednostki i ich wpływ na kwoty prezentowane w sprawozdaniu finansowym.

Na co należy potencjalnie zwrócić uwagę?

#10 - Utrzymanie płynności finansowej w obliczu spadających wpływów z działalności operacyjnej i narastających się zobowiązaniach może być wyzwaniem dla wielu organizacji.

POTENCJALNE RYZYKO

Utrata zdolności jednostki do **terminowego realizowania swoich zobowiązań** na skutek problemów płynnościowych.

KOMENTARZ

W wielu przypadkach pandemia przełożyła się na **opóźnienia we wpłatach** otrzymywanych od kontrahentów z tytułu dostaw dóbr i usług.

Jednostka powinna posiadać proces zapewniający stały monitoring sytuacji „płynnościowej”.

Jak możemy pomóc?

Możemy wesprzeć Państwa organizację w zaadresowaniu wspomnianych ryzyk. Zespół audytorów wewnętrznych Grant Thornton składa się z doświadczonych ekspertów posiadających tytuł Certified Internal Auditor.

Podstawę wykorzystywanej przez nas metodologii wyznaczają wytyczne zawarte w standardach IIA oraz opracowaniach COSO.

Oferujemy między innymi:

▶ współpracę na zasadach co-sourcingu audytu wewnętrznego

▶ współpracę na zasadach outsourcingu audytu wewnętrznego

▶ pomoc we wdrożeniu funkcji audytu wewnętrznego w jednostce

[Dowiedz się więcej](#)

Zapraszamy do kontaktu!

Paweł Trzeciak

Dyrektor, Biegły Rewident
Business Risk Services
E pawel.trzeciak@pl.gt.com
M + 48 607 665 739

Piotr Śmigiel

Certified Internal Auditor
Business Risk Services
E piotr.smigiel@pl.gt.com
M + 48 607 681 772

Grant Thornton to jedna z wiodących organizacji audytorsko-doradczych na świecie.

Wiedza ponad 56 000 pracowników dostępna jest dla klientów w 140 krajach. W Polsce działamy od 27 lat. Zespół 700 pracowników oraz obecność w kluczowych aglomeracjach (Warszawa, Poznań, Katowice, Wrocław, Kraków i Toruń) zapewniają bliski kontakt z Klientami oraz umożliwiają realizację usług audytorskich, doradztwa podatkowego, doradztwa gospodarczego, prawnego oraz outsourcingu rachunkowości, kadr i płac bez względu na wielkość, rodzaj i lokalizację prowadzonego biznesu.